

GESPREKKEN MET KUNSTENAARS

Atelier Ulrike Bolenz

Ulrike Bolenz, de mensheid samengebald

Eind jaren tachtig, Berlijn. Het moet een vreemde ervaring zijn geweest voor jongeren die er woonden. De wereldgeschiedenis werd er op luttele dagen herschreven. Zekerheden, hoe beangstigend ook, kwamen op losse schroeven te staan. De toekomst werd plots onzekerder, maar dit ging ook gepaard met grote verwachtingen. Iedere inwoner van Berlijn kwam terecht in een onweerstaanbare, euforische maalstroom van hoop op een betere wereld.

Ulrike is niet verrast wanneer ik haar vertel dat ik Oost-Berlijn steeds interessanter heb gevonden. De kille statigheid van de stad, waar de angst overal latent, bijna tastbaar aanwezig was, contrasteerde vóór 1989 fel met de decadente half-vrijheid die West-Berlijn, nochtans omsingeld door de vijand, genoot. Er heerste een valse indruk van vrijheid,

terwijl de weliswaar penibele toestand van de Oost-Duitsers tenminste het voordeel van de duidelijkheid had. Ulrike moet datzelfde gevoel hebben gehad. Ze was de eerste westerse kunstenaar die na de val van De Muur onderdak zocht in Oost-Berlijn.

De gebeurtenissen moeten ongetwijfeld een impact hebben gehad op haar als jonge kunstenaar, aangezien ze ze van zo dichtbij meemaakte. Je voelt het nog steeds, diep ingebed in haar werk, dat vaak veel weg heeft van een statement. Neem de vrouwen die ze op een plexischerm projecteert, steevast zelfbewust, vertrouwensvol en trots op hun lichaam. Het doel van deze reeks was om de zuilen op zes continenten op speciale plekken te plaatsen, om een gevoel van verbondenheid te stimuleren. Als boodschap van hoop, als intercultureel bindmiddel.

Atelier Ulrike Bolenz

Ulrike Bolenz

Ulrike Bolenz

Wanneer de vicepremier van Turkije declameert dat vrouwen niet zouden mogen lachen op straat, verwent Ulrike ons prompt met een reeks ongeremd schaterlachende vrouwen. Eat this, mister vice-president. Of wanneer het nieuws van de massale aanrandingen in Keulen op oudejaarsnacht van 2015 haar bereikt – of vooral het nieuws dat de lokale bevoegdheden de incidenten in de doofpot trachtten te stoppen – aarzelt ze niet om zichzelf

Ulrike Bolenz
Together, 2020

in een schilderij (*Weiblicher Kentauer*) de barricades op te hijsen, zwaard in de hand, vuur in de ogen, in de bres springend voor alle mishandelde vrouwen. Een hedendaagse Marianne, klaar om de volgende revolutie vorm te geven.

Tsunami

Boosheid, verontwaardiging, hoop en strijdvaardigheid, het zijn gevoelens die samengebald worden in het monumentale werk dat Ulrike net af heeft wanneer ik haar bezoek. Een onthutsende gewaarwording. Duister, diep, frivool. Zonder leidraad raak je erin verdwaald, met haar verbale handleiding raak je geabsorbeerd. Prikkelraad, in een vreemde, afstandelijke maar intieme omhelzing met twee veren gewikkeld. Opsluiting en vrijheid zij aan zij. Druipende draden die neerwaarts, als wortels, naar adem snakken. Naar de achterliggende realiteit der dingen. Hompen was hier en daar, bedrieglijk lukraak, vlees en substantie toevoegend aan het tafereel. Stukken lijken soms gehecht, als om littekens te verbergen. Of om te helen.

Verder zag ik eerst vlekken, hoe dicht of ver ik ook stond van het werk. Maar ze wees me op de wereldbol, subtiel aan de randen van het schouwspel, en op het nog subtielere menselijke lichaam aan de linkerzijde. Dan wees ze me, aan de hand van ander werk, op de grote thema's in haar oeuvre, die in dit ene werk lijken te zijn samengevat.

Een schilderij, zou je op het eerste gezicht denken. Dit zou het oneer aandoen. Te veel elementen springen je hiervoor rechtstreeks voor in het oog, als reikten ze tegelijk naar jouw aandacht, naar jouw zinnen, naar jouw emoties en intellect. Ik kan het niet anders noemen dan een schouwspel, een immobiel maar levendig toneel waar alle levensdrama's van de mens, persoonlijk en universeel, in vervat zitten.

Wanneer je voor het werk staat, dichtbij of veraf, stel je je onvermijdelijk bloot aan een tsunami aan complexe, elkaar tegensprekende emoties. Je herkent hier de barbaarse gruwel van de menselijke strijd, daar de zachtheid van de alledaagse, natuurlijke schoonheid. Ze worden niet eens apart voorgesteld,

“Boosheid, verontwaardiging, hoop en strijdvaardigheid, het zijn gevoelens die samengebald worden in het monumentale werk dat Ulrike net af heeft wanneer ik haar bezoek. Een onthutsende gewaarwording. Duister, diep, frivool. Zonder leidraad raak je erin verdwaald, met haar verbale handleiding raak je geabsorbeerd.”

Ulrike Bolenz
Der ewige Mensch, 2020

dat hoeft niet, want ze zitten in elkaar verweven, verwrongen is misschien een beter beeld. Want nooit voel je je geheel gerust bij het kijken. Het kijken is dan ook nooit ‘af’. Hoe lang je ook kijkt, je voelt intuïtief aan dat er steeds meer in schuilt, dat het verhaal erachter steeds complexer wordt, ongrijpbaarder, in plaats van zich door het kijken te openbaren. Misschien groeit dit gevoel net rechtstreeks evenredig met de tijd die je voor het werk doorbrengt. Ik heb het niet berekend, ik liet me gewoon gaan. Meegesleurd in een oncontroleerbare, steeds dieper gravende stroom. Dan onthulde ze me de titel van het werk: *Der ewige Mensch*. Gevatte kon amper. Een beeldende epifanie.